

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne : **M. H.**, bývajúca v L., zastúpená JUDr. L. H., advokátom v B., proti žalovanému : **K., s.r.o.**, Š., zastúpenému JUDr. M. T., advokátkou v S., **o určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru výpoveďou a vyplatenie náhrady mzdy**, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 5 C 39/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 3. apríla 2007 sp. zn. 9 Co 6/2007

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 3. apríla 2007 ap. zn. 9 Co 6/2007 a rozsudok Okresného súdu Senica z 8. novembra 2006 sp. zn. 5 C 39/2006 a vec vracia Okresnému súde Senica na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na Okresnom súde Senica dňa 13. marca 2006 sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti rozviazania pracovného pomeru výpoveďou zo dňa 28. novembra 2005, zaplata náhrady mzdy ako aj náhrady trov konania. Neplatnosť výpovede videla žalobkyňa v absencii predchádzajúceho písomného súhlasu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny s výpoveďou podľa § 66 Zákonníka práce, keďže žalobkyňa bola rozhodnutím Regionálnej národnej poisťovne Senica zo dňa 26. apríla 1994 uznaná za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou so stavom trvalým.

Okresný súd v Senici rozsudkom z 8. novembra 2006 č.k. 5 C 39/2006-55 žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietol a zaviazal ju zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 14 292,50 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku do rúk advokátky JUDr. M. T.. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že ku dňu 28. novembra 2005, kedy dal

žalovaný žalobkyni výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, nebola žalobkyňa v Sociálnej poisťovni, pobočka Senica, ani na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Senici vedená ako občan so zdravotným postihnutím, ktorý by v zmysle § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z. o službách v zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 5/2004 Z.z.) bol uznaný za invalidného občana podľa osobitného predpisu (§ 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení), pričom žalovaný pri výpovedi danej žalobkyni nebol povinný vyžiadať si súhlas Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 3. apríla 2007 č.k. 9 Co 6/2007-86 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanému právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd považoval odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa za vecne správny. V odôvodnení rozsudku aplikoval okrem iných zákonných ustanovení aj ustanovenie § 72 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z.z., ktoré vyložil tak, že toto zákonné ustanovenie sa vzťahuje na občanov uznaných za invalidných. Nedotýkalo sa teda žalobkyne, keďže nebola do času nadobudnutia účinnosti tohto zákona uznaná za invalidnú, ani jej nebola priznaná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa nepreukázala, že by bola v čase dania výpovede občanom so zdravotným postihnutím, ktorému výpoveď mohol dať žalovaný len po predchádzajúcom súhlase Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Senici.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor, ktorého prípustnosť a tým aj opodstatnenosť vyvodzoval z ustanovenia § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. s odôvodnením, že súdy na daný skutkový stav nesprávne aplikovali právnu normu. Pri právnom posudzovaní veci a aplikácii § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z. súdy vec neposudzovali v súvislosti s ustanovením § 72 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z., ktoré je ustanovením prechodným a v zmysle ktorého občan uznaný za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou a občan uznaný za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším postihnutím pred 1. januárom 2004 sa považuje za občana so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/ tohto zákona až do vydania rozhodnutia sociálnej poisťovne. Podľa § 13 ods. 1 písm. e/ bod 3 zákona č. 5/2004 Z.z. je daná pôsobnosť Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo veci udeľovania predchádzajúceho súhlasu zamestnávateľovi na skončenie pracovného pomeru výpoveďou zamestnancovi, ktorý je občanom so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/ tohto zákona. Žalobkyni ako

osobe so zmenenou pracovnou schopnosťou so stavom trvalým a od 1. februára 2004 ako občan podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z. bola dávaná výpoveď zo strany zamestnávateľa v čase platnosti rozhodnutia Regionálnej národnej poisťovne Senica z 26. apríla 1994. V konaní nebolo produkované žiadne rozhodnutie sociálnej poisťovne podľa § 72 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z., ktorým by sa menilo alebo rušilo právne postavenie žalobkyne ako osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou (zdravotným postihnutím) podľa § 9 ods. 1 písm. a/, teda žalovaný ako zamestnávateľ mal povinnosť danú zákonom (§ 66 Zákonníka práce) získať predchádzajúci písomný súhlas príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny so skončením pracovného pomeru so žalobkyňou, inak je výpoveď neplatná. Preto podľa dovolateľa je naplnený dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci súdmi obidvoch stupňov, navrhol napadnutý rozsudok spolu s rozsudkom okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníčky konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. možno rozsudok odvolacieho konania preskúmať len z dôvodov uplatnených v dovolaní. Z tejto zásady viazanosti použitými

dovolacími dôvodmi, čo do obsahu i rozsahu, predstavujú výnimku vady konania podľa § 237 O.s.p. a – ak je dovolanie prípustné – iné vady konania, ktoré mohli mať (v zmysle mali) za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ku ktorým dovolací súd prihliadne z úradnej povinnosti bez ohľadu na to, či boli v dovolaní uplatnené. Vady konania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., ani tzv. inej vady konania v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a nevyplývajú ani z obsahu spisu. Preto sa dovolací súd zaoberal len správnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Právne posúdenie veci je nesprávne, ak odvolací súd posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav sa nevzťahuje alebo právnu normu zistil síce správne, len ju nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 2 Občianskeho súdneho poriadku v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, uskutočňujú výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené dobrovoľne, a dbajú pritom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb.

Podľa § 3 O.s.p. občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené.

Podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov, ak sa zamestnanec stane nadbytočný vzhľadom na písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách.

Podľa § 66 Zákonníka práce (v znení platnom ku dňu 28. novembra 2005), zamestnancovi so zmenenou pracovnou schopnosťou a zamestnancovi so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím podľa osobitného predpisu (ďalej len „zamestnanec so zmenenou pracovnou schopnosťou“) môže dať zamestnávateľ výpoveď len s predchádzajúcim súhlasom Národného úradu práce, inak je výpoveď neplatná. Tento súhlas sa nevyžaduje, ak ide o výpoveď dávanú zamestnancovi, ktorý dosiahol vek určený na nárok na starobný dôchodok, alebo z dôvodov ustanovených v § 63 ods. 1 písm. a/ a e/.

Podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z. občan so zdravotným postihnutím je občan, ktorý bol uznaný za invalidného občana podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, podľa písm. b/ tohto ustanovenia občan, ktorý má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 20 %, ale najviac o 40 % podľa osobitného predpisu (osobitným predpisom je zákon č. 461/2003 Z.z.). Občan, ktorý bol uznaný za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou alebo za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím pred 1. januárom 2004 sa považuje za občana so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z. až do vydania rozhodnutia sociálnej poisťovne.

Podľa prechodného ustanovenia zákona č. 5/2004 Z.z. v § 72 ods. 1 občan uznaný za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou a občan uznaný za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím pred 1. januárom 2004 sa považuje za občana so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/ až do vydania rozhodnutia sociálnej poisťovne. Občan so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/, ktorý po opätovnom posúdení dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a po preskúmaní trvania invalidity na nárok na invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu prestal byť občanom so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/, sa na účely § 50, § 54, § 55 až 57, § 60 a 63 naďalej považuje za občana so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/ najdlhšie do troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne alebo najdlhšie do troch rokov od vydania posudku, ktorým bola občanovi priznaná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 40 % a menej.

Podľa § 71 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z. tam, kde sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch používajú slová „občan so zmenenou pracovnou schopnosťou“ rozumie sa tým občan so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/“.

Podľa § 71 písm. b/ zákona č. 5/2004 Z.z. tam, kde sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch používajú slová „občan so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím“, rozumie sa tým „občan so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/“.

Z príslušných citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že Zákonník práce pri skončení pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa poskytuje ochranu zamestnancom so zmenenou pracovnou schopnosťou, pri určitých výpovedných dôvodoch (v danom prípade § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce). Táto ochrana spočíva v tom, že na skončenie pracovného pomeru s týmito zamestnancami zamestnávateľ potrebuje predchádzajúci súhlas z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, inak je výpoveď neplatná.

V predmetnej veci bolo medzi účastníkmi nesporné, že súhlas podľa § 66 Zákonníka práce k výpovedi zo dňa 28. novembra 2005 žalovanému nebol daný. Nespornou bola aj skutočnosť, že žalobkyňa pracovala u žalovaného od 5. novembra 1979 a následkom zistenej choroby z povolania bola rozhodnutím Regionálnej národnej poisťovne Senica zo dňa 26. apríla 1994 uznaná za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou so stavom trvalým.

Súd prvého stupňa rozsudkom z 8. novembra 2006 č.k. 5 C 39/2006-55 návrh žalobkyne zamietol s odôvodnením, že žalobkyňa v čase, keď jej žalovaný dal výpoveď, nebola uznaná za invalidného občana podľa ustanovenia § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z., nebola Sociálnou poisťovňou, pobočka Senica, ani Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Senici uznaná ani evidovaná ako invalidný občan. Prvostupňový súd na daný skutkový stav nesprávne aplikoval právnu normu. Pri právnom posudzovaní veci a aplikácii § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z. súd vec neposudzoval v súvislosti s ustanovením § 72 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z., ktoré je ustanovením prechodným a v zmysle ktorého občan uznaný za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou a občan uznaný za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším postihnutím pred 1. januárom 2004 sa považuje za občana so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/ tohto zákona až do vydania rozhodnutia sociálnej poisťovne.

Podľa § 13 ods. 1 písm. e/ bod 3 zákona č. 5/2004 Z.z. je daná pôsobnosť Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo veci udeľovania predchádzajúceho súhlasu zamestnávateľovi na skončenie pracovného pomeru výpoveďou zamestnancovi, ktorý je občanom so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/ tohto zákona. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že v konaní nebolo produkované žiadne rozhodnutie sociálnej poisťovne podľa § 72 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z., ktorým by sa menilo alebo rušilo právne postavenie žalobkyne ako osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou (zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/, teda žalovaný ako zamestnávateľ mal povinnosť danú zákonom (§ 66 Zákonníka práce) získať predchádzajúci písomný súhlas príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny so skončením pracovného pomeru žalobkyňou, inak je výpoveď neplatná.

Žalobkyni ako osobe so zmenenou pracovnou schopnosťou so stavom trvalým a od 1. februára 2004 ako občanovi podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z. bola daná výpoveď zo strany zamestnávateľa v čase platnosti rozhodnutia Regionálnej národnej poisťovne Senica z 26. apríla 1994.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Pri právnom posúdení veci vychádzal z § 66 Zákonníka práce a § 9 ods. 1 písm. a/, b/, § 71 písm. a/, b/, § 72 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z. Tieto ustanovenia zákona však vo vzájomných súvislostiach nesprávne vyložil. Názor odvolacieho súdu pri výklade ustanovenia § 72 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z. podľa ktorého povinnosť zamestnávateľa podľa § 66 Zákonníka práce získať súhlas príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny s výpoveďou sa vzťahuje len na tých pracovníkov, ktorí boli rozhodnutím sociálnej poisťovne uznaní za invalidných, pričom žalobkyňa takouto zamestnankyňou nebola, nie je správny. Ved' práve nadobudnutím účinnosti zákona č. 5/2004 Z.z. (1. februára 2004) sa v zmysle prechodného ustanovenia § 72 ods. 1 žalobkyňa posudzuje za občana podľa § 9 ods. 1 písm. a/ až do vydania rozhodnutia sociálnej poisťovne, ktoré v čase výpovede vydané nebolo. Odvolací súd nesprávne aplikoval aj ustanovenie § 72 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z.z., ktoré upravuje postup a stav situácie opätovného posúdenia dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu alebo preskúmania trvania invalidity na nárok na invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu. Z uvedeného vyplýva, že aj odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď predmetnú právnu normu nesprávne posúdil a na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Tieto skutočnosti založili opodstatnenosť mimoriadneho dovolania

podľa § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Preto rozhodnutia nižších súdov zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie Okresnému súdu Senica (§ 243b ods. 2, 3 O.s.p.) s tým, že právny názor vyslovený v tomto uznesení je preň záväzný, pričom v novom rozhodnutí rozhodne o trovách dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. júla 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: